האשה שנתארמלה פרק שני כתובות כא.

מסורת הש"ס

א) רש"ל מ"ז, ב) כ"כ קצה"ג, ג) (ברכות סו. וש"נ), ד) (לקמן נח. עירובין מו: סנהדרין מז. כ"כ קמד:), ה) (יומא קו. כ"כ קלא: קמד. סנהדרין כ.), ו) גי' רש"ל אמר ליה רבא, ז) פ"א: דמי, ח) (ל"ל אמר ד"ה נכון), ט) (בגיטין סו.), י) [שם סב.].

גליון הש"ס

גמ' אבל אמגלתא לא. עיין כ"כ דף קס ע"א תוס' ד"ה מקושר עדיו מאמוריו: שם בסה מעלא. כעין זה שטושות דף מז ע"ב: שם לא תצית'ינהו. לקמן דף ס ע"א ודף עו ע"ב תולין דף מד ע"א:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ושדי ליה כדי דינא וחזו ליה ומחזקי ליה כי דינא ולא צריך כל"ל:

מוסף רש"י

הוציא עליו. מלוה, כתב ידו. של לוה, שהוא חייב לו. ממון, ואין כאן עדות אחרת, גובה מנכסים בני חורין. דלא נוכה ממשועבדים אלא מלוה הכתוב בשטר שיש בו עדים, דכיון דאיכא תרתי, שטר ועדים, מפקא ליה לקלא ולקוחות הוא דאפקרו מנכסייהו שלא חקרו מדכר וינתו כני מרי למוכר לגבות מהם (רשב"ם ב"ב קעה:). הלכה כרבי מחבירו. ממקום יחיד, מחבריו. כמקום רבים (פסחים כז.).

תוספות רי"ד

כשתמצא לומר לדברי רבי על כת"י הן מעידין ולפיכך צריך שיצטרף עמהן אחר ולדברי חכמים על מנה שבשטר הן מעידין והרי הם שנים ופו' המורה שהם זקוקין לומר אנחנו ראינו המלוה וחתמנו ואינו נ"ל שבין שזוכרין אותה ומעידין עליה בין אין זוכרין אותה שכבר שכחו העדות אלא שמכירין חתימתן ומעידין עליה. פליני רבי ורבנן רבי סבר אע"פ שזוכרים ההלואה ומעידים עליה אפ"ה על כת"י מעידין שאם לא יקיימו החתימה הוה לה מלוה ע"פ ולא טרפא ממשעבדי א"נ מצי אידך למימשן פרעתי הלכך זקוקים אנו לעדותן לומר מכירים אנו חתימתינו ולשווי שטרא מעליא למיטרף מן הלקוחות ושלא לשעון פרעתי ורבנן סברי לא מיבעי אם זוכרים המלוה ומעידים עליה אלא אע"פ שאין זוכרים אותה כי אם מכירין חתימתן על מנה שבשטר מעידין שמתחלה כשחתמו העידו כל אחד על המנה גם עתה שבאים לקיים חתימתן כל עדותן אינה באה אלא על המנה ט) ואע"פ שעכשיו אינן זוכרין אותו שכיון שבאים לקיים החתימה שנעשית על המנה נמצא שכל עדותן על זו הוא: אר"י אמר שמואל הל' כחכמים פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים מ"ד

עין משפט נר מצוה

מג א ב מי' פ"ז מהל' עדות הלכה ג סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סימן מח סעיף י יא:
מד ג ד מי' שם פ"ב הל' ה טוש"ע שם סעיף יג:
מה ה טוש"ע שם סי' סט סעיף כ:
מו ו מי' פי"ח מהלכות מלוה ולוה הלכה ג (וסק"ו הלכה ב) סמג עשין צד טור שם סימן לט וטוש"ע שם סימן סט סעיף ח:
מז ז מי' פ"ד מהלכות עדות הלכה ו סמג עשין קט טוש"ע ח"מ סימן ל סעיף יג וסימן מו סעיף יד:

תוספות רי"ד (המשך)

הל' כרבי מחבירו ב) ובהא אפי' מחבירו קמ"ל: אר"י א"ר שנים החתומים על השטר ומת אחד מהן צריכים שנים מן השוק להעיד עליו ואין זה כשר להעיד על כתב ידו ועל של מחבירו ולכרף אחד עמו שיעיד על שתיהן דלמא על מנה שבשטר הן מעידין וכי אומר זה כתב ידי נפיק פלגא דממונא אפומיה וזה שמעיד עמו על חתימתו לא מעלה ולא מוריד לאינו צריך לו וכי הדר מלטרף עם ההוא מן השוק להעיד על חתימת המת הדר נפיק רינעא דממונא אפומיה אשתכח דכולא ממונא כי רינעא נפיק אפומיה ואנן ע"פ שניס עדים בעינן תלי דבר על פיו של זה ותלי דבר על פיו של זה. הלכך ניבעי תרי דכיון דספיקא היא נחיל הכא למומרא והכא למומרא היכא דשניהם קיימים אזלינן למומרא ומאמרינן על כתב ידן הן מעידין ובעינן תרין על כל כתב וכתב והיכא דמית חד מנייהו בעינן תרין מן השוק שיעיד האחד על כתב יד המת ואחד מהן יעיד על כתב יד המת והחי דאי הוה פשיטא לן דעל כתב ידן מעידין הוי שני כחד מן השוק שיעיד על שתי החתימות והחי יעיד גם הוא על שתיהם ולא נפיק כולא ממונא כי רינעא אפומא דחד ז) דאיהו נמי צריך לאותו מן השוק שיעיד על חתימתו אבל השתא דמספקא לן דלמא על מנה שבשטר הן מעידין ועל כתב ידו הוא נאמן ואין צריך לצירוף ועוד אנו צריכים לו שיעיד על חותם המת נפקי תלתא ריבעי אפומיה אי ליכא תרין מן השוק שלא יהא זה צריך להעיד על המת קמ"ל דפשיטא ליה וסני כחד מן השוק ושניהם יעידו על שתיהן: ח) **כין לקולא.** כי הכא דאילו לרבנן בעי שנים מן השוק שיעידו על של מת וזה לבדו יעיד על חתימתו: **נכי ריבעא.** חסר רינעא: **צריך שנים.** לדברי חכמים: **ואי ליכא שנים.** שיכיר כתב המת: **אלא חד.** וזה החי נמי מכירה מאי ניעבד: **לכסוב.** זה שנשאר בחיים: **חתימת ידיה אחספא ונשדייה כדי דינא.** ויטלוה הדיינים ויקיפוה אצל חתימתו שבשטר: **ומחזקי.** ההיא דשטרא מהך דאחספא דלא צריך לאסהודי אחתימת ידיה: **וכתב עליה מאי דבעי.** למעלה מן החתימה יכתוב שזה החתום לוה ממנו מנה וכותב כך אני פלוני החתום למטה לויתי מנה מפלוני: **מנכסים בני חורין.** וממשעבדי לא דלית ליה קלא לדבר שאינו עשוי בעדים: **מהו דתימא.** כי היכי דהלכה כרבי מחבירו ה"ג אפילו מחבירו: **דנפיק מכי דינא דמר שמואל.** שקיימוהו בכית דינו וכך נמצא כתוב בהנפק שבתנו הדיינים בו: **מדאפא רב ענן בו.** אלמא כרבי ס"ל שצריך לומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של מחבירי: **שטרא דיפמי הוה.** שהולרך לעיין בתקנתם: **ותא שמואל.** שאם לא כתב בו אלא פלוני העיד על כתב ידו ופלוני על כתב ידו שאם כשיגיעו היתומים שטר זה בב"ד לגבות יהא אותו ב"ד טועה לומר שהלכה כרבי ויאמרו שאין זה קיום: **איכא דס"ל.** בעלמא ולא מחבירו ובהא אפי' מחבירו: **עד דיין.** שטר שכתוב בו הנפק ומתמנו הדיינים על הנפק שלו ולאחר זמן כשהוציאו המלוה לגבות ערער הלוה לומר מזייף הוא וכא אחד מעדי השטר והעיד על כתב ידו ואחד מן הדיינים העיד על כתב ידו מצטרפין להכשיר: **מאי דקא מסהיד סהדא כו'.** עדי השטר מעידין על מנה שבשטר כרבנן והדיינין מעידין בפנינו מתקיים: רב יהודה אמרה דרמי כר יחזקאל הוה [קידושין נא.]: איקלע

ט) והיינו כדעת הרא"ש בהגהות פ"ת מהלכות עדות הלכה ד' ע"ב. ג) נראה דהכינו היה גורם כאן ובהא אפילו מחבירו וכ"ה הגיהא נאמת בספרים כו.

על כתב ידן הן נאין להעיד כשמקיימין השטר בב"ד לפיכך צריך שנים על כל כתב וכתב: **לדברי חכמים על מנה שבשטר הם מעידים.** לאמנו דאילו המלוה ותחמנו הלכך בתרי סגי ולא צריך חד מיניהו לאסהודי אלתחבריה: **מהו דתימא לרבי אפוקי מספקא ליה אי על כתב ידן.** אנו נזקקין שיעידו: **או על מנה שבשטר.** ומשום שמא על כתב ידן הן מעידין מצריך תרי לכל כתב וכתב ומיפשט מיהא לא פשיטא ליה: **ונפקא מינה.** כין ספק לוהאי לשנים התחומים על השטר ומת אחד מהן צריך שנים מן השוק להעיד עליו ואין זה כשר להעיד על כתב ידו ועל של מחבירו ולכרף אחד עמו שיעיד על שתיהן דלמא על מנה שבשטר הן מעידין וכי אומר זה כתב ידי נפיק פלגא דממונא אפומיה וזה שמעיד עמו על חתימתו לא מעלה ולא מוריד לאינו צריך לו וכי הדר מלטרף עם ההוא מן השוק להעיד על חתימת המת הדר נפיק רינעא דממונא אפומיה אשתכח דכולא ממונא כי רינעא נפיק אפומיה ואנן ע"פ שניס עדים בעינן תלי דבר על פיו של זה ותלי דבר על פיו של זה. הלכך ניבעי תרי דכיון דספיקא היא נחיל הכא למומרא והכא למומרא היכא דשניהם קיימים אזלינן למומרא ומאמרינן על כתב ידן הן מעידין ובעינן תרין על כל כתב וכתב והיכא דמית חד מנייהו בעינן תרין מן השוק שיעיד האחד על כתב יד המת ואחד מהן יעיד על כתב יד המת והחי דאי הוה פשיטא לן דעל כתב ידן מעידין הוי שני כחד מן השוק שיעיד על שתי החתימות והחי יעיד גם הוא על שתיהם ולא נפיק כולא ממונא כי רינעא אפומא דחד ז) דאיהו נמי צריך לאותו מן השוק שיעיד על חתימתו אבל השתא דמספקא לן דלמא על מנה שבשטר הן מעידין ועל כתב ידו הוא נאמן ואין צריך לצירוף ועוד אנו צריכים לו שיעיד על חותם המת נפקי תלתא ריבעי אפומיה אי ליכא תרין מן השוק שלא יהא זה צריך להעיד על המת קמ"ל דפשיטא ליה וסני כחד מן השוק ושניהם יעידו על שתיהן: ח) **כין לקולא.** כי הכא דאילו לרבנן בעי שנים מן השוק שיעידו על של מת וזה לבדו יעיד על חתימתו: **נכי ריבעא.** חסר רינעא: **צריך שנים.** לדברי חכמים: **ואי ליכא שנים.** שיכיר כתב המת: **אלא חד.** וזה החי נמי מכירה מאי ניעבד: **לכסוב.** זה שנשאר בחיים: **חתימת ידיה אחספא ונשדייה כדי דינא.** ויטלוה הדיינים ויקיפוה אצל חתימתו שבשטר: **ומחזקי.** ההיא דשטרא מהך דאחספא דלא צריך לאסהודי אחתימת ידיה: **וכתב עליה מאי דבעי.** למעלה מן החתימה יכתוב שזה החתום לוה ממנו מנה וכותב כך אני פלוני החתום למטה לויתי מנה מפלוני: **מנכסים בני חורין.** וממשעבדי לא דלית ליה קלא לדבר שאינו עשוי בעדים: **מהו דתימא.** כי היכי דהלכה כרבי מחבירו ה"ג אפילו מחבירו: **דנפיק מכי דינא דמר שמואל.** שקיימוהו בכית דינו וכך נמצא כתוב בהנפק שבתנו הדיינים בו: **מדאפא רב ענן בו.** אלמא כרבי ס"ל שצריך לומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של מחבירי: **שטרא דיפמי הוה.** שהולרך לעיין בתקנתם: **ותא שמואל.** שאם לא כתב בו אלא פלוני העיד על כתב ידו ופלוני על כתב ידו שאם כשיגיעו היתומים שטר זה בב"ד לגבות יהא אותו ב"ד טועה לומר שהלכה כרבי ויאמרו שאין זה קיום: **איכא דס"ל.** בעלמא ולא מחבירו ובהא אפי' מחבירו: **עד דיין.** שטר שכתוב בו הנפק ומתמנו הדיינים על הנפק שלו ולאחר זמן כשהוציאו המלוה לגבות ערער הלוה לומר מזייף הוא וכא אחד מעדי השטר והעיד על כתב ידו ואחד מן הדיינים העיד על כתב ידו מצטרפין להכשיר: **מאי דקא מסהיד סהדא כו'.** עדי השטר מעידין על מנה שבשטר כרבנן והדיינין מעידין בפנינו מתקיים: רב יהודה אמרה דרמי כר יחזקאל הוה [קידושין נא.]: איקלע

אתי. אמר רמב"ח כמה מעלא האי שמעתא א"ל מאי מעליותא מאי דמסהיד סהדא לא מסהיד דיינא ומאי דמסהיד דיינא לא מסהיד סהדא. אלא כי אתא רמי בר יחזקאל אמר לא תציתו להו להני כללי דכייל יהודה אחי משמיה דשמואל

על כתב ידן הן מעידין. נראה דלרבי אפילו אומרים בפירוש דמעידין על מנה שבשטר חשיב כאילו מעידין על כתב ידן וכן לרבנן אפי' אומרי' בהדיא דעל כתב ידן הן מעידין מדאמרי' בסמוך ואי ליכא תרי אלא חד היכי נעביד משמע דלא יועיל לרבנן אם יעידו בהדיא על כתב ידן: **ורוקא אחספא.** וה"ה אריש דמגלתא כדאמר בגט פשוט (ב"ב דף קס: ושם) דליכא למיחש למידי והא דתניא בפ"ק דקידושין (דף ע. ושם) כתב על הנייר או על החרס בתך מקודשת לי כו' וכן בגי שדה (שם סו.) כתב על הנייר או על החרס כו' הרי זה מכורה נראה דאתיא כר"מ דאמר ט) עדי מסירה כרתי דלר"מ כיון דעדי חתימה כרתי לא מהני על דבר שיכול לזייף כדאמר בפרק ב' דגיטין (דף כא: ושם) אין כותבין לא על הנייר כו' וחכמים מכשירין ומפרש בגמרא י) מאן חכמים ר"א ואע"ג דאמר התם לא הכשיר ר"א אלא בגיטין אבל בשאר שטרות לא ה"פ אלא בגיטין ולכוותייהו דהיינו שטרות שאין עומדין לרתיה כגון אותו שאינו עשוי אלא לקנות בו אשה ושדה כעין גיטין שעשוין לפי שעה לגרש בו אע"פ שיכול השטר של קנין להועיל לרתיה גם הגט יכול להועיל כדאמר בהכותב (לקמן דף פט:) ובפ"ק דב"מ (דף יח. ושם) וכ"ת נקרעיה בעינא לאינסוני ביה אלא שעיקרן לא לכך נעשו ואלא ממעט אלא שטרות שעיקרן לרתיה ועשוין לעמוד ימים רבים כדמייתי התם קרא ונתתם בכלי חרש וגו': **הוציא** עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין. פסק רב אלפס דווקא כשאומר לא היו דברים מעולם אבל נאמן הוא לומר פרעתי ואלא מני מ"ל שטרך בידי מאי בעי אלא בשטר שיש בו עדים דגובה בו מנכסים משועבדים ואין נראה לרבינו יצחק כי מנין לו זה החילוק כי סבר דבכל שטר אינו רגיל לפרוע עד שיחזיר לו שטרו: **עד** דיין **מצטרפין.** משמע דאפילו בשטר מקויים חיישינן שמא זייף לחתימת הדיינין וכן משמע בירושלמי דגיטין ובפרק בן סורר והא דתניא בתוספתא דשביעית פרוזבול המקוסר ר' יהודה אומר עדים חותמין מבחוץ והדיינים מכפנים אמרו לו אין מעשה בית דין לריך קיום היינו דווקא בפרוזבול משום דנאמן אדם לומר פרוזבול היה לי ואבד ואפי' למ"ד אינו נאמן מודה הוא אלא בעי קיום: האמר

על כתב ידן הם מעידים לדברי חכמים א) על מנה שבשטר הם מעידים פשיטא מהו דתימא לרבי אי על כתב ידם מעידים או על מנה שבשטר הם מעידים ונפקא מינה ב) היכא דמית חד מיניהו לבעי שנים מן השוק להעיד עליו דאם כן קנפיק נכי ריבעא דממונא אפומא דחד סהדא והכא לחומרא והכא לחומרא קמ"ל דרבי מיפשט פשיטא ליה בין לקולא לחומרא דאמר רב יהודה אמר רב ג) שנים החתומין על השטר ומת אחד מהן צריכין שנים מן השוק להעיד עליו בזו רבי לקולא ורבנן לחומרא ואי ליכא תרי אלא חד מאי אמר אביי ד) לכתוב חתימת ידיה אחספא ושדי ליה בבי דינא (א) ומחזקי ליה בי דינא א) (וחזו ליה) ולא צריך איהו לאסהודי אחתימת ידיה ואזיל איהו והאי ומסהדי אאידך ודוקא אחספא ה) אבל ו) אמגלתא לא דלמא משכח לה אינש דלא מעלי וכתב עילויה מאי דבעי ותנן ז) הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין א"ר יהודה אמר שמואל הלכה כדברי חכמים ח) פשיטא יחיד ורבים הלכה כרבים מהו דתימא ט) הלכה כרבי מחבירו ואפילו מחבריו קא משמע לן: סימן נח נד חד: אמר ליה רב חננא בר חייא לרב יהודה ואמרי לה רב הונא בר יהודה לרב יהודה ואמרי לה רב חייא בר יהודה לרב יהודה ומי אמר שמואל הכי והא ההוא שטרא דנפיק מבי דינא דמר שמואל והוה כתיב ביה מדאתא רב ענן בר חייא ואסהיד אחתימות ידיה ואדהד דעמיה ומנו רב חנן בר רבה ומדאתא רב חנן בר רבה ואסהיד אחתימות ידיה ואדהד דעמיה ומנו רב ענן בר חייא אשרנודי וקימנודי כדהזו א"ל ההוא שטרא דיתמי הוה וחש שמואל י) לב"ד טועין וסבר שמואל דלמא איכא דסבירא ליה הלכה כרבי מחבירו ולא מחבריו ובהא אפילו מחבריו סבר אעביד רווחא כי היכי דלא מפסדי יתמי אמר רב יהודה אמר שמואל עד ודיין מצטרפין אמר רמי בר חמא כ) כמה מעליא הא שמעתא ל) אמר רבא מאי מעליותא מאי דקא מסהיד סהדא לא קא מסהיד דיינא ומאי דקא מסהיד דיינא לא קא מסהיד סהדא אלא כי אתא רמי בר יחזקאל אמר מ) לא תציתינהו להני כללי דכייל יהודה אחי משמיה דשמואל איקלע

מאי דבעי. למעלה מן החתימה יכתוב שזה החתום לוה ממנו מנה וכותב כך אני פלוני החתום למטה לויתי מנה מפלוני: **מנכסים בני חורין.** וממשעבדי לא דלית ליה קלא לדבר שאינו עשוי בעדים: **מהו דתימא.** כי היכי דהלכה כרבי מחבירו ה"ג אפילו מחבריו: **דנפיק מכי דינא דמר שמואל.** שקיימוהו בכית דינו וכך נמצא כתוב בהנפק שבתנו הדיינים בו: **מדאפא רב ענן בו.** אלמא כרבי ס"ל שצריך לומר זה כתב ידי וזה כתב ידו של מחבירי: **שטרא דיפמי הוה.** שהולרך לעיין בתקנתם: **ותא שמואל.** שאם לא כתב בו אלא פלוני העיד על כתב ידו ופלוני על כתב ידו שאם כשיגיעו היתומים שטר זה בב"ד לגבות יהא אותו ב"ד טועה לומר שהלכה כרבי ויאמרו שאין זה קיום: **איכא דס"ל.** בעלמא ולא מחבירו ובהא אפי' מחבירו: **עד דיין.** שטר שכתוב בו הנפק ומתמנו הדיינים על הנפק שלו ולאחר זמן כשהוציאו המלוה לגבות ערער הלוה לומר מזייף הוא וכא אחד מעדי השטר והעיד על כתב ידו ואחד מן הדיינים העיד על כתב ידו מצטרפין להכשיר: **מאי דקא מסהיד סהדא כו'.** עדי השטר מעידין על מנה שבשטר כרבנן והדיינין מעידין בפנינו מתקיים: רב יהודה אמרה דרמי כר יחזקאל הוה [קידושין נא.]: איקלע

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com